



ULUSLARARASI BEDEN EĞİTİMİ SPOR REKREASYON VE DANS Dergisi Yıl:1, Sayı:1, Aralık 2018, s.37-46

E. YILDIRIM (eyildirim73@gmail.com)

Z. COŞKUNER-N. HALİSDEMİR-N. CAN-S. TUTAŞ

**ELAZIĞ İLİNDEKİ BAYAN FUTBOLCULARIN SPORA BAŞLAMADA VE
KARİYER PLANLAMASINDAKİ ETKİN OLAN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ**

Özet:

Bireyin ilgilerini, yeteneklerini, kişiliğini, becerilerini ve değerlerini temel alan kendisine uygun kariyer yolunu keşfetme ve kararlar verme süreci kariyer planlama olarak tanımlanmaktadır. Her alanda olduğu gibi günümüz futbolunda da "kariyer" ve "kariyer planlama" büyük önem taşıyan ancak üzerinde teorik olarak yeterli derecede durulmamış kavramlardır.

Bu çalışmanın amacı Elâzığ ilindeki bayan futbolcuların spora başlama ve kariyer planlamalarındaki etkin olan faktörleri incelemektir. Araştırmanın evrenini Elazığ ilinde aktif olarak futbol oynayan bayan futbolcular oluştururken, örneklemini ise bu kulüplerde futbol oynayan 50 kadın oluşturmaktadır.

Anket H. BİNGÖL (2011) tarafından geliştirilen ve olimpiyatlarda derece yapan sporcular üzerinde uygulanmıştır. Anketin cronbach Alpha katsayısı .921 olarak bulunmuştur. Anketten elde edilen veriler frekans, yüzde, aritmetik ortalama, çoklu gruplar için tek yönlü varyans analizi (Anova) uygulanarak sonuçlar tablolar halinde gösterilmiştir.

Sonuç olarak; ankete katılan sporcuların %52'sinin 21-25 yaş aralığında olduğu, spora başlamada lise öğrencilerinin sosyal statü, sosyal eşitsizliğin daha etkin olduğunu benimserken spor branşında ailesinin daha etkili olduğunu belirtmişlerdir.

ELAZIĞ İLİNDEKİ BAYAN FUTBOLCULARIN SPORA BAŞLAMADA VE KARIYER PLANLAMASINDAKİ ETKİN OLAN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ

Anahtar Kelimeler; Kariyer, Spor, Bayan Futbolcu

THE INVESTIGATION OF THE FACTORS OF FOOTBALLERS IN ELAZIĞ PROVINCE IN THE STARTING AND CAREER PLANNING OF SPORTS

Abstract:

The interests of individual abilities, personality, based on the process of making it to the appropriate career path and decided to explore the skills and values are defined as career planning. In today's football , as in every area of the " career " and " career planning " are concepts of great importance but theoretically have emphasized sufficiently.

This study aimed to start in the sport of women's football Elazig province and examine the factors that influence their career planning. The research population in the province of Elazig actively creating female soccer players who play football, constitute the sample of the 50 female soccer players.

Poll BİNGÖL H. (2011) were applied by developed and highly engaged on athletes at the Olympics. Crombach's alpha coefficient of the questionnaire. It was found to be 921. The data obtained from the survey frequency, percentage, arithmetic mean, one-way analysis of variance for multiple groups (ANOVA) of the results are shown in tables.

As a result; 52% of athletes surveyed in the 21-25 age range that the social status of high school students at the beginning of sports, social inequality stated that the sport is more effective in the family .

Keywords; Career, Sports, Female Soccer Player

Giriş:

Günümüzde sporun bir meslek halini alması ve performans seviyelerinin gelişimi sporcuların çevreleri ile sosyolojik bir etkileşime girmelerine neden olmuştur (1). Sporcuların performanslarına etki eden önemli faktörlerden birisi sosyal çevredir. Sosyal çevre; aile, yakın çevre, okul-iş çevresi ve toplum kitle iletişiminden oluşur ve etkilenir. Sosyal çevreyi oluşturan şartları, fiziksel, toplumsal ve kültürel öğelere ayırabiliriz (2). Ailelerin sporla ilgili

ELAZIĞ İLİNDEKİ BAYAN FUTBOLCULARIN SPORA BAŞLAMADA VE KARIYER PLANLAMASINDAKİ ETKİN OLAN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ

olması çocuğun spora katılımında, hatta sporun toplumun çoğunluğunca yapılmasında olumlu bir etkendir(3). Spora ilgi duyan anne ve babaların çocuklarını da spor yapmaya teşvik ettiklerini, anne ve babanın eğitim düzeyi yükseldikçe çocuğu da spor yapmaya teşvik ettiklerini tespit etmişlerdir (4).

Kariyer, bireyin sorumlu olduğu işin yeniden yapılandırılması yoluyla psikolojik olarak tatmin olduğu bir süreç; kişinin yaşam boyunca edindiği ise ilişkin deneyim ve faaliyetler ile ilgili olarak algıladığı bir tutum ve davranışlar dizisi ve personelin yaptığı ise yönelik deneyim kazanması yanında, o işe ilişkin eğitim görmesiyle elde ettiği gerek mesleki gelişim gerekse kendini gerçekleştirir (5).

Toplumda yaşanan hızlı değişim ve dönüşümler birçok alanı etkilediği gibi, meslek alanlarının ve insan niteliklerinin değişmesine de yol açmıştır (6).

Günlük hayatta ' mesleğinde yükselme' ya da 'saygınlık kazanma' gibi anlamlarda kullanılan kariyer kavramı, çok çeşitli şekillerde algılanmakta ve tanımlanmakla birlikte kısaca; kişilerin çalışma hayatı boyunca herhangi bir iş alanında ilerlemesi, tecrübe ve beceri kazanılması sureci olarak tanımlanabilir (7).

Bu çalışmanın amacı Elâzığ ilindeki bayan futbolcuların spora başlama ve kariyer planlamalarındaki etkin olan faktörleri incelemektir.

Materyal Yöntem:

Araştırmanın bu bölümünde, araştırma modeline, evren ve örnekleme, veri toplama aracına ve verilerin çözüme ulaşmasına ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Öncelikle araştırmanın temellendirilmesi ve belirlenen amaçlara ulaşılabilmesi için çalışmayla ilgili literatür taraması yapılmıştır. Elazığ ilinde aktif spor yapan bayan futbolcuların spora başlama ve kariyer planlamalarında etkin olan durumları tespit etmeyi amaçlayan bu çalışmada anket yöntemi kullanılmıştır.

Araştırmanın evrenini Elazığ ilinde aktif olarak futbol oynayan bayan futbolcular oluştururken, örneklemini ise tesadüfi olarak seçilmiş 55 bayan futbolcu oluşturmaktadır.

ELAZIĞ İLİNDEKİ BAYAN FUTBOLCULARIN SPORA BAŞLAMADA VE KARIYER PLANLAMASINDAKİ ETKİN OLAN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ

Ankete katılan bu sporculardan geriye dönen 55 anketten, hatasız olan 50 adet anket değerlendirilmeye alınmıştır.

Anket H. BİNGÖL (2011) tarafından geliştirilen ve olimpiyatlarda derece yapan sporcular üzerinde uygulanmıştır. Anketin cronbach Alpha katsayısı 0. 921 olarak bulunmuştur

Bu araştırmada verileri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Anketin birinci bölümünü oluşturan “Demografik Bilgiler” araştırmacı tarafından oluşturulmuş, anket formunun ikinci bölümünü oluşturan ve 5 maddeden oluşan “Spora başlamada etkili olan faktörler” ve üçüncü bölümü oluşturan 16 maddelik kariyer planlamasında etkili olan faktörler anketi ile çalışmaya başlanılmıştır.

Anketteki bağımlı değişkenleri ölçmek üzere 5’li likert ölçeği kullanılmıştır. Sorulara katılma derecesi; “Kesinlikle Katılmıyorum, Katılmıyorum, Kısmen, Katılıyorum, Kesinlikle katılıyorum” şeklinde olmuştur. Eşit ortalamalar esas alınarak şeklinde derecelendirilmiştir.

“Kesinlikle Katılmıyorum”	4,21-5,00	(5),
“Katılmıyorum ”	3,41-4,20	(4),
“Kısmen”	2,61-3,40	(3),
“Katılıyorum”	1,81-2,60	(2),
“Kesinlikle katılıyorum”	1,00-1,80	(1)

Elazığ ilinde aktif spor yapan bireylerin farklı değişkenlere göre zamanını en etkin ve verimli şekilde nasıl kullandıklarını ve yönettiklerini belirlemek amacıyla uygulanacak anketten elde edilen veriler SPSS 21 ortamında istatistik programı kullanılarak Güvenirlilik ve geçerliliği (Cronbach’s Alpha) değeri $\alpha =0,86$ olarak bulunmuştur.

Ankette yer alan demografik bilgiler ve anket cevapları frekans ve yüzdeleri çözümlenmiş, dağılımlar ise tablolar halinde verilmiştir. Anketten elde edilen veriler frekans, yüzde, aritmetik ortalama, çoklu gruplar için tek yönlü varyans analizi (Anova) uygulanarak sonuçlar tablolar halinde gösterilmiştir.

Bulgular:

ELAZIĞ İLİNDEKİ BAYAN FUTBOLCULARIN SPORA BAŞLAMADA VE KARIYER PLANLAMASINDAKİ ETKİN OLAN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ

Tablo 1: Demografik bilgi

Yaş	Frekans	Yüzde
16-20	22	44,0
21-25	26	52,0
26-30	2	4,0
Toplam	50	100,0
Eğitim Durumu		
Lise	18	36,0
Üniversite	31	62,0
Master	1	2,0
Toplam	50	100,0
Gelir		
100-500	42	84,0
501-100	3	6,0
1001-1500	4	8,0
1501+	1	2,0
Toplam	50	100,0
Yaşadığı yer		
Büyükşehir	4	8,0
Şehir	35	70,0
İlçe	8	16,0
Köy	3	6,0
Toplam	50	100,0

Tablo 1 de ankete katılan bayan futbolcuların demografik bilgilerine bakıldığı zaman % 44'ünün 16-20, %52'sinin 21-25 ve % 2' sinin de 26-30 yaş aralığında olduğu görülürken, %18'inin lise, %31'inin üniversite ve % 1'inin ise master düzeyinde bir eğitim seviyesine sahip olduğu görülmüştür. Yine bayan sporcuların % 42 lik bir bölümünün 100-500 tı lik aylık bir gelire sahip oldukları ve % 35'ininde şehirde yaşadıklarını beyan etmişlerdir.

Tablo 2: Eğitim Durumu ANOVA

	Kareler toplamı	Serbestlik derecesi	Kareler ortalaması	F	Sig.
Gruplar arası	7,314	2	3,657	4,713	,014

**ELAZIĞ İLİNDEKİ BAYAN FUTBOLCULARIN SPORA BAŞLAMADA VE
KARİYER PLANLAMASINDAKİ ETKİN OLAN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ**

e3	Gruplar içi	36,466	47	,776		
	Toplam	43,780	49			
	Gruplar arası	8,242	2	4,121	5,845	,005
e4	Gruplar içi	33,138	47	,705		
	Toplam	41,380	49			
	Gruplar arası	16,403	2	8,202	5,876	,005
e5	Gruplar içi	65,597	47	1,396		
	Toplam	82,000	49			
	Gruplar arası	7,638	2	3,819	3,486	,039
k15	Gruplar içi	51,482	47	1,095		
	Toplam	59,120	49			
	Gruplar arası	7,534	2	3,767	5,811	,006
k16	Gruplar içi	30,466	47	,648		
	Toplam	38,000	49			
	Gruplar arası	6,849	2	3,425	3,627	,034
k17	Gruplar içi	44,371	47	,944		
	Toplam	51,220	49			

Tablo 2 de bayan futbolcuların spora başlama ve kariyer planlamalarındaki etkilenme düzeyleri eğitim durumlarına göre karşılaştırılmış; lise ile üniversite ve lise ile master arasında ilişki olduğu gözlemlenmiş; $p=0,014, 005, 005, 039, 006, 034, (p<0,05)$ olarak tespit edilmiştir. Futbolcuların spora başlama ve kariyer planlamalarında eğitim durumlarına göre Spora başlamamda toplumda iyi bir sosyal statü (tanınmak, takdir edilmek, itibar görmek vb.) ve rol elde etme isteğim etkili olmuştur, Spora başlamamda yaşamış olduğum toplumdaki sosyal eşitsizlik(mesleki ve gelir dağılımındaki eşitsizlik)etkili olmuştur. Spora başlamamda başarılı olmuş idol sporcular etkili olmuştur, Profesyonel spor kariyerimde kendimi başarılı

**ELAZIĞ İLİNDEKİ BAYAN FUTBOLCULARIN SPORA BAŞLAMADA VE
KARİYER PLANLAMASINDAKİ ETKİN OLAN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ**

buluyorum, Spor başarımda ailem etkili olmuştur ve Spor başarımda eş/sevgilim etkili olmuştur soruların da farklılık göstermektedir.

Tablo 3: Gelir ANOVA

		Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	Sig.
e3	Gruplar Arası	6,744	3	2,248	2,792	,050
	Gruplar içi	37,036	46	,805		
	Toplam	43,780	49			
e4	Gruplar Arası	10,059	3	3,353	4,924	,005
	Gruplar içi	31,321	46	,681		
	Toplam	41,380	49			
k9	Gruplar Arası	7,137	3	2,379	3,571	,021
	Gruplar içi	30,643	46	,666		
	Toplam	37,780	49			
k11	Gruplar Arası	12,214	3	4,071	3,879	,015
	Gruplar içi	48,286	46	1,050		
	Toplam	60,500	49			
k12	Gruplar Arası	15,584	3	5,195	5,027	,004
	Gruplar içi	47,536	46	1,033		
	Toplam	63,120	49			
k13	Gruplar Arası	11,551	3	3,850	5,079	,004
	Gruplar içi	34,869	46	,758		
	Toplam	46,420	49			
k14	Gruplar Arası	9,996	3	3,332	5,639	,002
	Gruplar içi	27,179	46	,591		
	Toplam	37,175	49			
k16	Gruplar Arası	9,357	3	3,119	5,009	,004
	Gruplar içi	28,643	46	,623		
	Toplam	38,000	49			
k17	Gruplar Arası	10,815	3	3,605	4,104	,012
	Gruplar içi	40,405	46	,878		
	Toplam	51,220	49			
k18	Gruplar Arası	6,199	3	2,066	3,681	,019
	Gruplar içi	25,821	46	,561		
	Toplam	32,020	49			
k19	Gruplar Arası	8,184	3	2,728	3,388	,026

**ELAZIĞ İLİNDEKİ BAYAN FUTBOLCULARIN SPORA BAŞLAMADA VE
KARİYER PLANLAMASINDAKİ ETKİN OLAN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ**

	Gruplar içi	37,036	46	,805		
	Toplam	45,220	49			
	Gruplar Arası	10,494	3	3,498	5,143	,004
k20	Gruplar içi	31,286	46	,680		
	Toplam	41,780	49			

Tablo 3 de bayan futbolcuların spora başlama ve kariyer planlamalarındaki etkilenme düzeyleri Gelir durumlarına göre karşılaştırılmış ve gelir düzeyi 100-500 arasında olanların gelir düzeyi 501-1000, 1001 ve 1500 ve ayrıca gelir düzeyi 501-1000 arasında olanlar ile 1001-1500 arasında olanlar arasında ilişki olduğu gözlemlenmiş ve $p=0,050, 005, 021, 036, 015, 004, 004, 002, 004, 012, 019, 026$ ve 004 ($p<0,05$) olarak tespit edilmiştir. Futbolcu bayanların spora başlama ve kariyer planlamalarında, Spora başlama ve toplumda iyi bir sosyal statü (tanınmak, takdir edilmek, itibar görmek vb.) ve rol elde etme isteği etkili olmuştur, Spora başlamamda yaşamış olduğum toplumdaki sosyal eşitsizlik(mesleki ve gelir dağılımındaki eşitsizlik)etkili olmuştur, Spora başlamamda başarılı olmuş idol sporcular etkili olmuştur, soruların da farklılık göstermektedir.

Tablo 4: Yaş ANOVA

		Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler ortalaması	F	Sig.
e5	Gruplar Arası	11,252	2	5,626	3,737	,031
	Gruplar İçi	70,748	47	1,505		
	Toplam	82,000	49			
k9	Gruplar Arası	5,532	2	2,766	4,031	,024
	Gruplar İçi	32,248	47	,686		
	Toplam	37,780	49			
k12	Gruplar Arası	9,386	2	4,693	4,105	,023
	Gruplar İçi	53,734	47	1,143		
	Toplam	63,120	49			
k14	Gruplar Arası	12,221	2	6,110	11,509	,000
	Gruplar İçi	24,954	47	,531		
	Toplam	37,175	49			
k16	Gruplar Arası	6,266	2	3,133	4,640	,014
	Gruplar İçi	31,734	47	,675		
	Toplam	38,000	49			
k17	Gruplar Arası	6,356	2	3,178	3,330	,044

ELAZIĞ İLİNDEKİ BAYAN FUTBOLCULARIN SPORA BAŞLAMADA VE KARIYER PLANLAMASINDAKİ ETKİN OLAN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ

Gruplar İçi	44,864	47	,955		
Toplam	51,220	49			

Tablo 4 de bayan futbolcuların spora başlama ve kariyer planlamalarındaki etkilenme düzeyleri Yaş durumlarına göre karşılaştırılmış; yaş grubu 16-20 ile 21-25 arasında ilişki olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca 21-25 ile 26-30 arasındaki yaş gruplarında da ilişki olduğu gözlemlenmiş; $p=0,031, 024, 023, 000, 014$ ve $044, (p<0,05)$ olarak tespit edilmiştir. Futbolcu bayanların spora başlama ve kariyer planlamalarında yaş durumlarına göre Spora başlamamda başarılı olmuş idol sporcular etkili olmuştur, Kariyer planlamamda eş/sevgilim etkili olmuştur, Kariyer planlamamda ekonomik durumum etkili olmuştur, Spor başarımda ailem etkili olmuştur ve Spor başarımda eş/sevgilim etkili olmuştur, soruların da farklılık göstermektedir.

Sonuç:

Bu çalışmada araştırma konusu olan bayan sporcuların kariyer planlamasında eğitim, yaş ve gelirin etkisi gözlemlenmiştir($p<0.05$). Eğitim durumuna göre lise ile üniversite ve lise ile master arasında anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Buna göre lisans ve master öğrencilerinin kariyer planlamada daha etkin oldukları görülmüştür Yaş'a ve gelir durumuna göre farklılıklara bakıldığı zaman 21-25 yaş gurubundaki ve gelir durumu 100-500 aralığında olan futbolcu bayanların spora başlamada ve kariyer planlamaya daha çok önem verdikleri gözlenmiştir.

Bayan sporcuların kariyer planlamasında kendilerine kamuoyunda tanınırlığı ve bilinirliği yüksek olan sporcuları idol seçtikleri ve davranışlarında idol olarak seçtikleri sporcuları benimsedikleri görülmüştür. Bunun yanında spor yapma ve kariyer planlamalarında özellikle ekonomik refah düzeylerini iyileştirme ve bunun yanında ileride hayatlarını paylaşmayı düşündükleri eş/sevgilinin tutumları da etkin olmaktadır. E. Kılıçgil(1998)'in yaptığı araştırmadaki bulgularla çalışmada elde edilen bulgular sporcuların kariyer planlamasındaki sosyal çevre ve sporcu ilişkileri açısından örtüşmektedir. Bu görüş birçok araştırmacı tarafından da elde edilmiştir.

ELAZIĞ İLİNDEKİ BAYAN FUTBOLCULARIN SPORA BAŞLAMADA VE KARIYER PLANLAMASINDAKİ ETKİN OLAN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ

Çalışmaya katılan sporcuların geneli ailelerinin spor başarılarında kendilerini olumlu yönde etkilediklerini ve aileleriyle bir takım ruhuyla başarıya endeksli hareket ettiklerini beyan etmişlerdir. Elde edilen bulgularla 2005 yılında A.Akın'ın yaptığı çalışmadaki bulgular ile örtüşmektedir.

Kaynakça

- Açıkada C, Ergen E (1990) Bilim ve Spor, Ankara: Büro Tek Ofset Matbaacılık.
- Kılıçgil, E. (1998).Sosyal Çevre-Spor İlişkileri, Teori ve Elit Sporculara İlişkin Bir Uygulama. Ankara: Bağırhan Yayinevi.
- Öztürk F (1998) Toplumsal Boyutlarıyla Spor Anakara: Bağırhan Yayinevi.
- Amman, M.T., İkizler, H.C. ve Karagözoğlu, C.(2000) Sporda Sosyal Bilimler, İstanbul: Alfa Yayinevi. Bağırhan, T. (1999). A.B.T.D, Ankara: sayı 36, s.3.
- Akın A. (2005). Takım Kariyer Modeli İle Proje Takımlarında Kariyer Geliştirme, Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Sayı 25, Temmuz – Aralık, s.1-18
- Pilavcı, D. (2007). Bilgi Çağında Değişen Kariyer Anlayışı ve Üniversite Öğrencilerinin Kariyer Tercihlerini Etkileyen Faktörler Üzerine Bir Uygulama. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- UĞUR, A. (2008). İnsan Kaynaklar Yönetimi. Adapazarı: Sakarya Yayıncılık.